

<p>Назив предмета: Циљ:</p> <p>Разред: Годишњи фонд часова:</p>	<p>СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ</p> <p>Циљеви учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама, у говору и писању; да кроз читање и тумачење књижевних дела развија читалачке компетенције које, уз књижевно знање, обухватају емоционално и фантазијско уживљавање, живо памћење, истраживачко посматрање; подстичу имагинацију и уметнички сензибилитет, естетско доживљавање и критичко мишљење, морално просуђивање и асоцијативно повезивање; да се одговарајућим врстама читања оспособљава да усмерено приступа делу и приликом тумачења открива различите слојеве и значења; да стиче основна знања о месту, улози и значају језика и књижевности у култури, као и о медијској писмености; да стиче и развија најшира хуманистичка знања и да научи како функционално да повезује садржаје предметних области</p> <p>Циљеви учења Српског језика и књижевности јесу да се ученик оспособи да правилно користи српски језик у различитим комуникативним ситуацијама.</p> <p>Шести 144</p>		
<p>ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈ</p>	<p>НАЧИН ОСТВАРИВАЊА</p>
<p>– повеже књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима са новим делима која чита;</p> <p>– чита са разумевањем; парафразира прочитано и описује свој доживљај различитих врста књижевних дела и научно-популарних текстова;</p> <p>– одреди род књижевног дела и књижевну врсту;</p> <p>– прави разлику између</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ</p>	<p>ЛИРИКА Лектира 9. Обредне лирске народне песме (избор)</p> <p>10. Ђура Јакшић: <i>Вече</i> 11. Јован Дучић: <i>Село</i> 12. Мирослав Антић: <i>Плава звезда</i> 13. Вељко Петровић: <i>Ратар</i> / Алекса Шантић: <i>О, класје моје</i> 14. Десанка Максимовић: <i>Грачаница</i> / Војислав Илић: <i>Свети Сава</i> 15. Стеван Раичковић: <i>Хвала сунцу, земљи, трави</i> 16. Милован Данојлић: <i>Овај дечак зове се Пепо Крста</i> 17. Сергеј Јесењин: <i>Песма о керуши</i> Књижевни термини и појмови Врста строфе према броју стихова у лирској песми:</p>	<p>Програм књижевности реализује се обрадом текстова из лектире. Лектира је разврстана по књижевним родовима и обогаћена је избором научнопопуларних и информативних текстова. Текстови из лектире представљају</p>

<p>дела лирског, епског и драмског карактера;</p> <p>– разликује ауторску приповетку од романа;</p> <p>– анализира структуру лирске песме (строфа, стих, рима);</p> <p>– уочава основне елементе структуре књижевноуметничког дела: тема, мотив; радња, време и место радње;</p> <p>– разликује заплет и расплет као етапе драмске радње;</p> <p>– разликује појам песника и појам лирског субјекта; појам приповедача у односу на писца;</p> <p>– разликује облике казивања;</p> <p>– увиђа звучне, визуелне, тактилне, олфакторне елементе песничке слике;</p> <p>– одреди стилске фигуре и разуме њихову улогу у књижевноуметничком</p>		<p>дистих; терцет; врста стиха по броју слогова (лирски и епски десетерац).</p> <p>Одлике лирске поезије: нагласак речи и ритам; рима – парна, укрштена, обгрљена; улога риме у обликовању стиха.</p> <p>Стилске фигуре: контраст, хипербола.</p> <p>Врсте ауторске и народне лирске песме: социјалне песме, дитирамб, елегија; обредне песме (коледарске, краљичке, додолске, божићне)</p> <p>ЕПИКА Лектира</p> <p>12. Народна песма: <i>Смрт Мајке Југовића</i></p> <p>13. Народна песма: <i>Марко Краљевић укида свадбарину</i></p> <p>14. Петар Кочић: <i>Јаблан</i></p> <p>15. Исидора Секулић: <i>Буре</i> (одломак)/Бранко Ћопић: <i>Чудесна справа</i></p> <p>16. Иво Андрић: <i>Аска и вук</i></p> <p>17. Антон Павлович Чехов: <i>Вањка</i>/Италио Калвино: <i>Шума на ауто-путу</i> (из збирке прича <i>Марковалдо или годишња доба у граду</i>)</p> <p>18. Светлана Велмар Јанковић: <i>Сирото ждребе</i> (из <i>Књиге за Марка</i>)</p> <p>Књижевни термини и појмови Основна тема и кључни мотиви.</p> <p>Облици казивања: наратија (хронолошко приповедање), описивање, дијалог, монолог.</p> <p>Фабула/радња, редослед догађаја.</p>	<p>програмску окосницу.</p> <p>Наставник има могућност да понуђене текстове прилагођава конкретним наставним потребама.</p> <p>Текстове треба повезивати са одговарајућим садржајима из других предметних подручја (граматике, правописа, језичке културе).</p> <p>Тумачење текста се заснива на његовом читању, доживљавању и разумевању. У шестом разреду, поред доживљајног читања, ученици ће се полако уводити у истраживачко читање.</p> <p>При обради текста примењиваће се</p>
--	--	---	--

<p>тексту;</p> <ul style="list-style-type: none"> – анализира узрочно-последичне односе у тексту и вреднује истакнуте идеје које текст нуди; – анализира поступке ликова у књижевноуметничком делу, служећи се аргументима из текста; – уочава хумор у књижевном делу; – разликује хумористички и дитирамбски тон од елегичног тона; – илуструје веровања, обичаје, начин живота и догађаје у прошлости описане у књижевним делима; – уважава националне вредности и негује културноисторијску баштину; – препоручи књижевно дело уз кратко образложење; – упореди књижевно и филмско дело, позоришну представу и 		<p>Врсте епских дела: приповетка, роман.</p> <p>Културно-историјско предање (нпр. <i>Смрт Марка Краљевића</i>)</p> <p>ДРАМА Лектира</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Коста Трифковић: <i>Избирачица</i> (одломак) 7. Миодраг Станисављевић: <i>И ми трку за коња имамо</i>(одломак) 8. Бранислав Нушић: <i>Аналфабета</i> (одломак) <p>Књижевни термини и појмови</p> <p>Драмске врсте: комедија – основне одлике. Монолог и дијалог у драми. Дидаскалије, реплика. Етапе драмске радње (заплет и расплет).</p> <p>НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ (бирати 2 дела)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вук Караџић: Живот и обичаји народа српскога: <i>Божих</i>(одломак); <i>Ђурђевдан</i>(одломак); <i>Додоле, прпоруше и чаролице</i>(одломци) 2. Владимир Хулпах: <i>Легенде о европским градовима</i> (избор) 3. Никола Тесла: <i>Моји изуми</i> (поглавље по избору) 4. Жан-Бернар Пиј, Серж Блок, Ан Бланшар: <i>Енциклопедија лоших ђака, бунтовника и осталих генијалаца</i>(избор) 5. Гроздана Олујић: <i>Били су деца као и ти</i>(избор) <p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Епске народне песме о Косовском боју (избор) 2. Епске народне песме о Марку Краљевићу (избор) 	<p>у већој мери једниство аналитичких и синтетичких поступака. Ученике треба навикавати да своје утиске, ставове и судове о књижевном делу подробније доказују чињеницама из самог текста и тако их оспособљавати за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова.</p>
---	--	---	--

<p>драмски текст;</p>		<p>3. Бранислав Нушић: <i>Аутобиографија</i> 4. Анђела Нанети: <i>Мој дека је био трешња</i> 5. Весна Алексић: <i>Каљави коњ (Прича о богињи Лади – Звездана вода; Прича о богу Сварогу – Небески ковач и Прича о богу Стрибору – Сеченско светло)</i> 6. Бранко Ћопић: <i>Орлови рано лете</i> 7. Ференц Молнар: <i>Дечаци Павлове улице</i></p> <p>Допунски избор лектире (бирати 3 дела) 1. Добрица Ерић: <i>Месечеве миљеници(песме о свицима)(избор)</i> 2. Бранислав Петровић: избор из антологија песама за децу (<i>Морава, Влашићи, Дунав, Говор дрвећа, Грађење куће, Па шта, па шта</i> и друге) 3. Владимир Стојиљковић: <i>Писмописац (Писмо Бранку Ћопићу)</i> 4. Владимир Андрић: <i>Пустолов</i> 5. Тиодор Росић: <i>Приче старог чаробњака</i> (једна прича по избору) 6. Борислав Пекић: <i>Сентиментална повест Британског царства</i>(„Велика повеља слободе у земљи без устава” – одломци) 7. Вилијем Саројан: <i>Зовем се Арам</i> 8. Хенрик Сјенкијевич: <i>Кроз пустињу и прашуму</i> 9. Џејмс Крис: <i>Тим Талир или Продати смех</i> 10. Џек Лондон: <i>Зов дивљине/Бели очњак</i> 11. Реј Бредбери: <i>Маслачково вино(избор)</i> 12. Ивана Брлић Мажуранић: <i>Приче из давнина</i> (избор) 13. Владислава Војновић: <i>Приче из главе</i> (прича <i>Позориште</i> – одломци) 14. Јасминка Петровић: <i>Ово је најстрашнији дан у мом животу</i> 15. Александар Поповић: <i>Снежана и седам патуљака, драмска бајка</i></p>	
-----------------------	--	--	--

	ЈЕЗИК		
<p>– повеже граматичке појмове обрађене у претходним разредима са новим наставним садржајима;</p> <p>– препозна делове речи у вези са њиховим грађењем;</p> <p>– разликује гласове српског језика по звучности и месту изговора;</p> <p>– разликује врсте гласовних промена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму;</p> <p>– одреди врсте и подврсте заменица, као и њихов облик;</p> <p>– препознаје глаголска времена и употребљава их у складу са нормом;</p> <p>– разликује реченице по комуникативној функцији;</p>	граматика	<p>Подела речи по настанку: просте речи и творенице; породица речи, уочавање корена речи. Саставни делови твореница (творбене основе, префикси и суфикси). Граматичка основа и граматички наставци у поређењу са творбеном основом и суфиксима.</p> <p>Настанак гласова и говорни органи; подела гласова: самогласници и сугласници (прави сугласници и сонанти); Подела сугласника по звучности и по месту изговора.</p> <p>Подела речи на слоге; слоготворно <i>p</i>. Гласовне промене – уочавање у грађењу и промени речи: непостојано <i>a</i>; промена <i>л</i> у <i>o</i>; палатализација; сибиларизација; јотовање; једначење сугласника по звучности; једначење сугласника по месту изговора; губљење сугласника.</p> <p>Заменице: неличне именичке заменице (односно-упитне, неодређене, опште, одричне); придевске заменице: присвојне (с нагласком на употребу заменице <i>свој</i>, показне, односно-упитне, неодређене, опште, одричне). Граматичке категорије заменица: род, број, падеж и лице.</p> <p>Грађење и основна значења глаголских времена: аорист, имперфекат (само на нивоу препознавања; имперфекат глагола <i>бити</i>); плусквамперфекат. Независне предикатске реченице – појам комуникативне функције; подела на обавештајне, упитне, заповедне, жељне и узвичне реченице</p>	<p>Језик се представља ученицима као систем у коме се ниједна језичка појава не изучава изоловано . у свакој погодној прилици знања из граматике се могу ставити у функцију тумачења текста и сл. У настави граматике неопходно је континуирано вежбање. Посебно су корисна вежбања заснована на коришћењу примера из непосредне говорне праксе.</p>
– доследно примењује	правопис	Писање имена васионских тела.	Правопис се

<p>правописну норму; – користи правопис (школско издање);</p>		<p>Растављање речи на крају реда (основна правила). Правописна решења у вези са гласовним променама. Писање именичких и придевских одричних заменица са предлозима. Писање заменице <i>Ваш</i> великим почетним словом. Правописна решења у вези са писањем обрађених глаголских облика.</p>	<p>савлађује путем системских вежбања, елементарних и сложених, која се организују често, разноврсно, различитим облицима писмених вежби. Ученици се упућују на коришћење Правописа и правописног речника- школско издање.</p>
	<p>ортоепија</p>	<p>Правилан изговор гласова <i>ч, ћ, џ, ч, р</i>. Дуги и кратки акценти</p>	<p>Ортоепске вежбе обухватају елементе говора, краће су и чешће. Изводе се не само у оквиру наставе језика, него и наставе читања и језичке културе. Њима се указује на правилност у говору, али и на логичност и јасност.</p>

<p>– употребљава различите облике усменог и писменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање;</p> <p>– разликује и гради аугментативе и деминутиве;</p> <p>– саставља обавештење, вест и кратак извештај;</p> <p>– разуме основна значења књижевног и неуметничког текста;</p> <p>– проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у краћем, једноставнијем књижевном и неуметничком тексту;</p> <p>– драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста;</p> <p>– говори јасно, поштујући</p>	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<p>Текстови у функцији унапређивања језичке културе.</p> <p>Анализирање снимљених казивања и читања (звучна читанка).</p> <p>Говорне вежбе на унапред одређену тему.</p> <p>Учтиве форме обраћања.</p> <p>Лексикологија: аугментативи (са пејоративима), деминутиви (са хипокористцима).</p> <p>Правописне вежбе: диктат; допуњавање текста; уочавање и објашњавање научених правописних правила у тексту.</p> <p>Богаћење речника: <i>лексичко-семантичке вежбе</i> (нпр. избегавање сувишних речи и туђица; фигуративна значења речи; проналажење изостављених реченичних делова); <i>стилске вежбе</i>: (нпр. текст као подстицај за сликовито казивање; ситуациони предложак за тражење погодног израза).</p> <p>Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу.</p> <p>Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту (један час за израду задатка и два за анализу и писање унапређене верзије састава).</p>	<p>Језичка култура је повезана и са наставом књижевности и са наставом граматике и правописа. Вежбања из ове области су усмена и писмена. Лексичким, семантичким и стилским увежбава се правилност говора, дикција, јасност, прецизност изражавања, обогаћује се речник, препознају се пренесена значења речи и сл. Језичка култура се увежбава и проверава кроз писање, читање и анализу школских и домаћих писмених задатака.</p>
--	-----------------------------------	--	---

стандарднојезичку норму; – изражајно чита обрађене књижевне текстове.			
--	--	--	--

Назив предмета:	ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК
Циљ:	Циљ наставе енглеског језика је развијање сазнајних и интелектуалних способности ученика, његових хуманистичких, моралних и естетских ставова, стицање позитивног односа према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу, уз уважавање различитости и навикавање на отвореност у комуникацији, стицање свести и сазнања о функционисању страног и матерњег језика.
Разред:	VI (шести)
Годишњи фонд часова:	72

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученици су у стању да у усменој и писменој комуникацији:	САДРЖАЈИ Ученици у усменој и писменој комуникацији уче и увежбавају:	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА
1. Introduction Поздрављање; представљање себе и других и тражење/давање информација о себи и другима у ширем комуникативном контексту; описивање	- разумеју једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација о себи и другима; - поздраве и отпоздраве, представе себе и другог користећи једноставнија језичка средства; - поставе и одговоре на сложенија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; - разумеју једноставније текстове у	Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре <i>Chloe. This is Layla Morrison. Where do you live? I live in Oak Street. James lives near there. I don't know that street. Do you know it? Yes, I do. No, I don't. Who's that girl over there? Does she go to this school? Yes, she does. No, she doesn't. Who's that man over there? Why is he climbing that tree? Is he looking for something? We're painting a sign on this door. Someone is</i>	Комуникативна настава језик сматра средством комуникације. Стога је и програм усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ наставника постепено води од комуникативне функције као области, преко активности које у настави оспособљавају ученика да

<p>догађаја у садашњости.</p>	<p>којима се описују сталне, уобичајене и тренутне радње; - размене информације које се односе на дате комуникативне ситуације; - опишу сталне, уобичајене и тренутне догађаје / активности и способности користећи неколико везаних исказа; - разумеју и примењују правила учтивне комуникације.</p>	<p><i>moving into this office. He cycles to work every day. I can see him out of the window now. He's arriving on his bike again.</i> (The Present Simple Tense за изражавање сталних радњи); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	
<p style="text-align: center;">2. My life</p> <p>Тражење и давање информација о другима давање информација о себи у ширем комуникативном контексту; описивање догађаја у прошлости; изражавање допадања/недопадања; позив и реаговање на позив.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - поставе и одговоре на једноставнија питања личне природе; - у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима; - разумеју једноставније текстове у којима се описују догађаји у прошлости; - размене информације у вези са догађајима у прошлости; - опишу у неколико везаних исказа догађај из прошлости/историјску личност и сл. - разумеју и реагују наједноставније исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања; - размене информације које се односе на допадање/недопадање уз образложење; 	<p>Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре Where were you born? Were you born in England? No, I wasn't. I was born in Australia. When did you move to a new house? I moved to a new house when I was six. Why did he move to England? Because his father got a new job. My parents got married in Paris. He didn't walk to school. He took the bus. Modern human beings first appeared in Africa 150,000 years ago. How was your weekend? Where did you go? Who did you go with? It was brilliant/fantastic/great/not bad/OK... I didn't like it here first because all my friends were in Australia. (The Past Simple Tense правилних и неправилних глагола) Do you like skiing? What does Mickey like doing? What doesn't he like doing? Do you fancy a game of football? Sorry I can't. I've got a</p>	<p>комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови: – циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери; – говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика; – наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе;</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју предлоге и одговоре на њих; - упуте предлоге и реагују на предлоге пружајући одговарајући изговор или одговарајуће оправдање на прикладан начин; - опишу сличности и разлике у породичном животу у ВБ и код нас. 	<p>piano lesson. Would you like to come too? Yes, please. Do you want to come to my party? Yes, I'd love to. Thanks. (Would like + инфинитив, like + глаголска именица); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	<p>– битно је значење језичке поруке; говорник</p>
<p style="text-align: center;">3.The future</p> <p style="text-align: center;">Исказивање предвиђања, нуђења услуге/одлука и намера у будућности.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније текстове који се односе на исказивање предвиђања, понуда/одлука, планова и намера у будућности; - разумеју и размене информације које се односе на предвиђање, нуђење услуге/одлуке, и намере у будућности; <p style="text-align: center;">—</p> <ul style="list-style-type: none"> - изразе своја и туђа предвиђања, одлуке, и намере у будућности; - понуде/прихвате/одбију услугу на прикладан начин; - уоче и опишу сличности и разлике у прослави рођендана у ВБ и код нас. <p style="text-align: center;">- The first written test</p>	<p>Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре Tomorrow the spaceship Galaxy will leave the Moon's orbit and... How long will the journey take? I'm sure/I believe I'll win the award this year. I think/don't think I'll live in another country. Look at the clouds! It's going to rain. What's the problem? The DJ is ill. Don't worry. I'll be the DJ. What? You'll do it. Are you sure? Yes, It'll be fun. Would you like a drink? I'll get you a glass of lemonade. Thanks. Is there a lot to do for your party? Yes, but don't worry, everybody's going to help. Layla and I are going to decorate the room. Why are you putting on your coat? I'm going to take my dog for a walk. (Will за предвиђања, понуде/одлуке; Going to за предвиђања, одлуке, намере; Would you like за изражавање понуде); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре</p>	<p>– са циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем; – наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа; – сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз</p>

		ипишу).	
<p>4. Times and places</p> <p>Описивање догађаја из прошлости; исказивање допадања/недопадања; позив и реаговање на позив.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове у којима се описују догађаји из прошлости; - размене једноставније информације у вези са догађајима у прошлости; - опишу у неколико везаних исказа догађаје из прошлости; - опишу историјске догађаје циљне културе користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и реагују на једноставније исказе који се односе на допадање/недопадање; - изразе допадање/недопадање једноставнијим језичким средствима; - израчунају време у ВБ, Аустралији, САД у односу на Србију. 	<p>Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре <i>At ten o'clock yesterday, I was sending an e-mail to my friends around the world. While I was cycling past the dam, I saw a crack in the wall. What were people doing when you reached the town? They were shopping and some children were playing. As Leo was running, he dropped his teddy. What did the people do when they heard you? They grabbed their children and ran indoors. (The Past Continuous Tense; The Past Continuous Tense и The Past Simple Tense– разлике у значењу); We went to New York for our holidays. That sounds exciting. I've got a new computer game called Virtual Soap. That sounds interesting. Here's the pizza. It looks delicious. I'd like to taste it. The path looks dangerous. I think I'll go back. The film looks boring. I think I'll fall asleep. (глаголи look и sound); текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</i></p>	<p>разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту. Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије:</p> <ul style="list-style-type: none"> – усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину; – поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности; – наставник треба да омогући приступ
<p>5. Cities</p> <p>Описивање места;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставнији опис места 	<p>Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре <i>On the first day we went on a sightseeing</i></p>	<p>и прихватање нових идеја;</p> <ul style="list-style-type: none"> – ученици се посматрају као одговорни, креативни,

<p>исказивање просторних односа и смера кретања; описивање догађаја у прошлости; исказивање предлога и сугестија; изражавање будућних планова/договора.</p>	<p>(знаменитости, институције и сл.);</p> <ul style="list-style-type: none"> - упореде и опишу карактеристике места, користећи једноставнија језичка средства; - опишу места користећи једноставнија језичка средства (знаменитости, занимљивости и сл.); - разумеју појединачне и везане исказе који се односе на просторне односе и смер кретања; - питају и кажу где се нешто налази користећи једноставнија језичка средства; - затраже и у неколико везаних исказа саопште смер кретања; - разумеју и опишу искуство/догађај из прошлости користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и реагују на предлоге и сугестије уз образложење; - саопште предлоге и сугестије; - разумеју једноставније исказе који се односе на планове за будућност; - у неколико везаних исказа саопште планове/договоре за будућност; - разумеју и поштују правила учтивне комуникације; - опишу значајније градове циљних култура и њихове знаменитости и занимљивости (Лондон, Њујорк); - опишу значајни историјски 	<p><i>tour. On the second day we took the underground. This is Buckingham Palace. The Queen lives here, but she isn't here all the time. The Olympics were in London in 2012. The stadium and the other buildings are amazing. The London Eye is the biggest wheel of its kind in the world. (The Past Simple Tense; The Present Simple Tense за изражавање чињеница); Excuse me. Is there a post office near here? How do we get to the post office, please? Go along this street. There's a supermarket on the right. Go past the supermarket and take the first turning on the left. You can't miss it. It's between the courthouse and the town hall – opposite the prison. (Егзистенцијално 'There', Импера-тив, предлози за место, одређени и неодређени члан – првопоменути, другопоменути и уз имена институција); He walked along the bridge and nothing happened. He saw nobody. He looked everywhere. While he was sitting, somebody spoke to him. (The Past Simple Tense, The Past Continuous Tense за препричавање догађаја; неодређене заменице са some, any, no, every – something, anything, nothing, everything, someone, anyone, no one...); Shall we go and see 'Cyberspace' on Saturday? I can't. My grandparents are coming this weekend. What about</i></p>	<p>активни учесници у друштвеном чину;</p> <ul style="list-style-type: none"> – учбеници представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала; – учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан; – рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад; – за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.
---	---	---	---

	догађај циљних култура	<p><i>Friday? That's not good for me. I'm playing football on Friday. (Shall we... за изражавање предлога и сугестија; The Present Continuous Tense за изражавање планова/договора у будућности. текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</i></p>	
<p>6. Experiences</p> <p>Описивање искуства у прошлости; исказивање жеља и амбиција; исказивање упозорења;</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; - разумеју једноставније текстове који се односе на описивање искуства у прошлости; - размене информације у вези са искуствима из прошлости; - опишу неколико везаних исказа своја и туђа искуства из прошлости користећи једноставнија језичка средства; - разумеју краће и дуже исказе који се односе на жеље и амбиције; - изразе своје и туђе жеље и амбиције једноставнијим језичким средствима; - разумеју једноставније текстове који се односе на упозорења; - саопште упозорења; - разумеју текст о значајнијим историјским личностима из ВБ и опишу значајније историјске личности користећи једноставнија језичка средства. 	<p>Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре <i>I've been in some plays at the theatre. I haven't been on TV or in a film, but I'd love to. Have you ever played golf? I've never played any sport. I've climbed Mount Everest twice in my life. Would you like a drink? No, thanks. I've just had one. Can I speak to Mellinda, please? Sorry, she's just gone out. (The Present Perfect Tense за изражавање искуства у недефинисаној прошлости до неког тренутка у садашњости, као и уз прилошке одредбе ever, never, just); I've won several races. Last week I was in the Country Championship. I didn't win the race because my car broke down. (The Present Perfect Tense и The Past Simple Tense разлике у употреби и значењу); I want to be an actress. I'd love to be on TV. (глаголи want и would love за изражавање жеља и амбиција); Never give your real</i></p>	

	<p>- The second written test</p>	<p><i>address, date of birth or e-mail adress on the Internet. Don't open any attachments as they may contain a virus. Delete the e-mail immediately. (Императив);</i> текстове и дијалоге који се односе на тему и интеркултурне садржаје (слушају, читају, говоре и пишу).</p>	
<p>7. What's up?</p> <p>Исказивање потреба, осета и осећања; изрицање савета, забрана и обавеза; изражавање мишљења (слагања /неслагања).</p>	<ul style="list-style-type: none"> - препознају и именују појмове који се односе на тему; -разумеју и реагују на свакодневне изразе у вези са непосредним и конкретним потребама, осетима и осећањима; - изразеосновне потребе, осете и осећања једноставнијимјезичким средствима; - разумеју и реагују на савете, присуство/одсуство обавезе; - размене информације које се односе на савете, забране, присуство/одсуство обавезе; - саопштесавете, забране, присуство/одсуство обавезе користећи одговарајућа језичка средства; -разумеју и формулишуисказе којима се тражи мишљење, изражава слагање/неслагање. 	<p>Изразе и речи који се односе на тему; језичке структуре<i>I'm thirsty/hot/bored/tired. What's wrong? Have you got a headache? You shouldn't sit so close to the TV. You should sit back here in one of the armchairs.</i> (Модални глагол <i>should</i> за давање савета); <i>You look really tired. You don't have to stay here again tonight. We must catch those thieves. You mustn't touch that switch.</i> (Глаголи <i>must</i> и <i>don't have to</i> за изрицање присуства / одсуства обавезе, глагол <i>mustn't</i> за изрицање забране); <i>Wow! Sounds good! Oh, I see. Me, too. Shall we go? Oh, yes. That'll be great.</i></p>	

Назив предмета: ЛИКОВНА КУЛТУРА			
Циљ: Циљ наставе и учења ликовне културе је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.			
Разред: VI (шести)			
Годишњи фонд часова: 36			
ОБЛАСТ/ТЕМА БОЈА (6o+6п+1ea=13)	ИСХОДИ	САДРЖАЈ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА
	<p>По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – опише боје које уочава у природи, окружењу и уметничким делима – пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте боја – користи изражајна својства боја у ликовном раду и свакодневном животу – користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад – изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником – прави разноврсне текстуре на подлогама, облицима или у апликативном програму – обликује, самостално, или у сарадњи са другима, употребне предмете од материјала за рециклажу – повезује карактеристичан 	<p><u>Основни садржаји</u></p> <p>Пигментне боје (хроматске и ахроматске боје; основне и изведене боје).</p> <p>Дејство боја (утисак који боја оставља на посматрача; топле и хладне боје; комплементарне боје).</p> <p>Светлост и боја (светлост као услов за опажање боје, разлике у опажању боја; валер; градација и контраст).</p> <p>Примена боја (технике и средства: акварел, темпера, мозаик, витраж, апликативни програми...; изражајна својства боја у керамици, скулптури, графици, таписерији, дизајну одеће и</p>	<p>У овој целини предложени су појмови, подпојмови и теме за разговор, а које су везане за изражајне могућности материјала и техника које ученик користи. Наставник нуди само основне информације и корисне савете. Ученици треба да знају да понекад не могу да добију жељени тон зато што сликарске боје које се производе као школски прибор садрже мање пигмента. Цртеже и слике које сматрају неуспелим могу да искористе за колаж. У шестом разреду раде и једноставне пројекте. Наставник може да понуди две или више техника, а да ученици гласају коју ће учити или да се поделе на групе према одабраној техници. Скице се раде и бирају у школи, а пројекти могу да се доврше код куће. Уколико ученици желе да раде чворовану таписерију не морају да користе вуну, могу да исеку траке од пластичних кеса. Витраж могу да праве од папира и фолија у боји, а могу и да сликају на пластичним флашама. Ако желе да имитирају витраж могу да користе и црни</p>

	<p>експонат и одговарајући музеј</p> <ul style="list-style-type: none"> - разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима боја и где се та знања примењују искаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности 	<p>обуће, индустријском дизајну...; примена у свакодневном животу ученика).</p> <p>Уметничко наслеђе (музеји и експонати).</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Савремена средства за цртање и сликање – дигитална табла и оловка за цртање, 3Д оловка, апликативни програми за цртање...</p> <p>Занимања у којима је неопходна вештина цртања и сликања;</p>	<p>перманентни маркер. За мозаик могу да користе пластичне чепове...</p> <p>Наставник може да подстакне ученике на размишљање и истраживање питањима и одабраним информацијама.</p> <p>Ученици треба да добију само елементарне информације о утицају светлости на опажање боја. Ако желе да одштапају на мајици слику коју су урадили у апликативном програму потребно је да слику из RGB система (црвена, зелена, плава) пребаце у СМЈК систем (цијан, магента, жута и кључ, односно катран/црна), који се користи у штампи .Упознају се са музејима у Србији, а ученици који наставу слушају на матерњем језику треба да добију основне информације о најзначајнијим музејима у матичној држави. Разговор прате одговарајући визуелни садржаји</p>
<p>ТЕКСТУРА (2o+2в+1ea=5)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – опише текстуре које уочава у природи, окружењу и уметничким делима – пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте текстура – користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад – прави разноврсне текстуре на подлогама, облицима или у апликативном програму 	<p><u>Основни садржаји</u></p> <p>Текстура (врсте текстура – тактилна и визуелна; текстуре у природи и уметничким делима, материјали и текстура, облик и текстура, линија и текстура,</p>	<p>У овој целини су груписани предлози везани за истраживање изражајних могућности традиционалних цртачких, вајарских и сликарских техника. Уколико ученици желе да цртају или сликају текстуру у апликативном програму, то могу да раде као пројекат.</p> <p>У додатној теми за разговор, „Грађевине, скулптуре и паркови”, фокус није на</p>

	<ul style="list-style-type: none"> – изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником – разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима текстура и где се та знања примењују – искаже своје мишљење о томе зашто је уметничко наслеђе важно 	<p>ритам и текстура).</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Уметничко наслеђе (грађевине, скулптуре и паркови).</p>	<p>текстури, већ на значајним грађевинама, скулптурама у пленеру и парковима у нашој земљи. Наставник може да прикаже презентацију и да упореди наше наслеђе са светским, нарочито значај за културни туризам и идентитет краја или земље.</p>
<p>КОМУНИКАЦИЈА</p> <p>(1o+1в=2)</p>	<ul style="list-style-type: none"> – идентификује теме у одабраним уметничким делима и циљеве једноставних визуелних порука – изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником 	<p><u>Основни садржаји</u></p> <p>Комуникативна улога уметности (теме, мотиви и поруке у визуелним уметностима; улога уметности у свакодневном животу).</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>Уметничко наслеђе (уметност некад и сад).</p>	<p>У овој целини су предложене теме за разговор о садржају уметничких дела и рекламних (визуелних и аудиовизуелних) порука. Наставник не нуди анализу дела коју ученици записују и меморишу без разумевања. Смисао учења је да ученици доживе уметничко дело, да размишљају о њему и слободно изражавају своје мишљење. Наставник их само подстиче питањима. Ученици треба да разговарају и о томе колико су рекламе на телевизији и интернету ефикасне, колико могу да их заинтересују, а на који начин их одбијају... Наставник може да подстакне ученике да самостално истражују тако што ће поставити одговарајуће питање. На пример: да ли има скривених порука у уметничким делима? У ликовном раду ученици бирају материјал и технику којом ће најефикасније изразити неки садржај (идеју, поруку, став...).</p> <p>У оквиру целине, предложена је и додатна</p>

			тема за разговор, „Уметност некад и сад”, односно поређење неке теме (садржаја ликовног дела) кроз епохе.
УОБРАЗИЉА (2o+6в+1ea=9)	<ul style="list-style-type: none"> – пореди различите начине комуницирања од праисторије до данас; – обликује убедљиву поруку примењујући знања о ритму, линији, облику и материјалу; – изрази исту поруку писаном, вербалном, невербалном и визуелном комуникацијом; – тумачи једноставне визуелне информације; – објасни зашто је наслеђе културе важно. 	<p style="text-align: center;"><u>Основни садржаји</u></p> <p style="text-align: center;">- Визуелно споразумевање</p> <p style="text-align: center;">- Обликовање и преобликовање употребних предмета</p> <p style="text-align: center;"><u>Проширени садржаји</u></p> <p style="text-align: center;">Уметничко наслеђе – значај наслеђа за туризам и за познавање сопственог порекла.</p>	<p>У овој целини су груписани предлози везани за разговор о значају маште (уобразиље, имагинације) у уметности, науци и свакодневним ситуацијама када је потребно пронаћи решење за неки проблем. И у шестом разреду ученици уче о томе како да пронађу подстицај за развијање креативних идеја. Наставник прво показује репрезентативна остварења светских и домаћих уметника заснована на сновима, бајкама, митовима и легендама. Ученици треба самостално да одаберу податке (снове, бајке, митове или легенде) који их подстичу на рад.</p> <p>Додатну тему, „Необична уметничка остварења”, потребно је везати за самостално истраживање и формирање дигиталне збирке „необичних” савремених остварења. Збирка може да буде индивидуална или одељенска. Наставник може да подстакне ученике приказивањем неколико визуелних примера (хидропонична лампа дизајнера Марка Вучковића, радови Сесилије Вебер из серије Natural Humans, уличне слике Џулијана Бивера, подводни музеј у Канкуну, хотел од леда у Шведској...).</p> <p>Ученици бирају врсту уметничких радова које ће истраживати (куће за становање, ципеле, одећа, накит, скулптуре,</p>

			аутомобили...).
<p>ПРОСТОР (3o+3в+1ea=7)</p>	<p>– Разуме појам простора и препознаје га у свакодневном животу, као и у различитим видовима уметничког изражавања</p> <p>– користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад</p> <p>опише свој рад, естетски доживљај простора, дизајна и уметничких дела</p>	<p><u>Основни садржаји</u></p> <p>Амбијент (елементи који чине амбијент – дизајн ентеријера, атмосфера, корисници; утицај амбијента на расположење, активност и учење</p> <p><u>Проширени садржаји</u></p> <p>обликовање школског простора; поставка изложбе).</p>	<p>У овој целини су груписани предлози везани за пројектну наставу и обликовање простора у школи. Уколико школа има могућности, ученици могу да обликују башту у школском дворишту. Идеје се могу пронаћи на интернету ако се у претраживач унесе: „bottle tower gardening”, „plastic bottles art”, „school garden projects”, „recycled garden ornaments” или „garden ornaments for schoolyard”. Уколико школа нема таквих могућности, могу да обликују део учионице или хола. Сврха ових активности је да ученици науче како да од доступних материјала направе нешто што ће им користити у свакодневном животу. На пример, од пластичних флаша се могу направити фотеље, клупе, сточићи, полице, жардињере, вазе, лампе, лустери... Употребни предмети које ученици праве самостално или у заједничком раду не треба да имају само употребну, већ и естетичку вредност. Други предлог је симулација музејске поставке или изложбе. Ученици треба да осмисле поставку, да сами распоређују експонате, дизајнирају позивнице за родитеље... Сврха ових активности је да се оспособљавају за презентовање радова.</p>

Наставни предмет: МУЗИЧКА КУЛТУРА Циљ: Циљ учења музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа. Разред: шести Годишњи фонд часова: 36			
ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ	Начин и поступак остваривања
- повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали; наведе изражајна средства музичке уметности карактеристична за период средњег века и ренесансе; уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у средњем веку и ренесанси; опише улогу музике у средњовековној Србији; уочи разлике између духовних и световних вокалних композиција средњег века и ренесансе; издвоји начине коришћења изражајних средстава у одабраним музичким примерима; објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записивања, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената;	ЧОВЕК И МУЗИКА	<u>Средњи век:</u> Ранохришћанска музика. Византијско певање. Грегоријански корал. Рани облици вишегласја – мотет. Световна музика средњег века: трубадури, трувери минезенгери. Духовна и световна музика у средњовековној Европи и Србији. Музика средњег века као инспирација за уметничку и популарну музику. <u>Ренесанса</u> Развој духовног и световног вишегласја. Мотет, миса, мадригал. Највећи представници ренесансне вокалне музике: Ђ. П. да Палестрина, О. ди Ласо. Инструментална музика ренесансе.	Користити методе/технике и облике рада које активирају ученике да буду самосталнији у раду: анализа музичких примера, фотографија, ППТ, видео материјала. Инсистирање на корелацији са другим предметима: историја, ликовна култура, географија. Коришћење е- уџбеника: видео и аудио записи, квизови, ППТ.
	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	Инструменти са диркама: оргуље, чембало, клавир,	Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: видео и звучниј записа, фотографија, ППТ,

		хармоника, челеста.	доступне ИКТ апликације. Користити претходна знања ученика. Повезати са историјским контекстом. Коришћење е- уџбеника
<p>одреди врсту музичког инструмента са диркама по изгледу и звуку; опише разлику у начину добијања звука код инструмената са диркама; препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила; разликује вокалноинструменталне и инструменталне облике средњег века и ренесансе; коментарише слушано дело у односу на извођачки састав и инструменте ; идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника средњег века и ренесансе; уочи сличности и разлике између православне и (римо)католичке духовне музике; идентификује елементе средњовековне музике као инспирацију у музици савременог доба; изводи музичке примере користећи глас, покрет и традиционалне и/или електронске инструменте, самостално и у групи; примењује правилну технику певања; примењује различита средства изражајног певања и свирања у зависности од врсте, намене и карактера композиције; развије координацију и моторику кроз</p>	<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Народни инструменти. Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне средњовековне и ренесансне музике. Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике. Слушање дела инспирисаних фолклором.</p>	<p>Основни методски приступ је од звука ка теорији. Јасно формулисати упутства како би ученици знали на шта да усмере пажњу приликом слушања. Постепено проширивати опажајни капацитет код ученика усмеравајући их на специфичности музичког дела пре слушања. Ученичка знања из различитих области повезати и ставити у функцију разумевања дела, подстицајући креативност и критичко мишљење. Користити ислустрације, ППТ и ИКТ када је могуће. Подстићати ученике на изношење свог мишљења уз аргументовано образлагање</p>
		<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Певање песама по слуху самостално и у групи. Певање песама из нотног текста солмизацијом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских мотива у стилу музике средњег века и ренесансе. Певање песама у комбинацији са покретом. Свирање по слуху дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима</p>

<p>свирање и покрет;</p>		<p>Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Свирање из нотног текста дечјих, народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом</p>	<p>користити ритмичке и мелодијске инструменте. Могу се користити нотни примери који су солмизацијом обрађени. Примељивати принцип активног учешћа ученика на часу. Коришћење аудио или видео снимака или матрица када је могуће. Посета концерта, у складу са могућностима</p>
<p>примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); учествује у школским приредбама и манифестацијама; понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; критички просуђује лош утицај прегласне музике на здравље; користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво.</p>	<p>МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p>	<p>Креирање пратње за песме ритмичким и звучним ефектима, користећи притом различите изворе звука. Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Стварање мелодије на задати текст. Импровизација дијалога на инструментима Орфовог инструментарија и другим инструментима. Реконструкција музичких догађаја у стилу средњег века и ренесансе.</p>	<p>Користити методе/технике и облике рада који подстичу ученике на музичко стваралаштво, самостално, групно и у пару. Користити корелацију са ликовном културом. Креативна употреба мултимедија: ППТ, ИКТ, аудио и видео снимци. Самоевалуација и евалуација Повезивање са савременошћу</p>

Назив предмета: ГЕОГРАФИЈА			
Циљ: Циљ учења Географије је да ученик појмовно и структурно овлада природно-географским, демографским, насеобинским, политичко-географским, економско-географским, интеграционим и глобалним појавама и процесима у Србији и свету уз неговање вредности мултикултуралности и патриотизма.			
Разред: шести			
Годишњи фонд часова: 72			
ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА
<i>Друштво и географија</i>	-Успоставља везе између физичко-географских и друштвено-географских објеката, појава и процеса;	Друштвена географија, предмет проучавања и подела.	- монолошка метода -дијалoшка метода -илустративна метода -коришћење различитих врста дидактичког материјала-илустрације -исписивање основних појмова на табли
<i>Географска карта</i>	Одређује математичко географски положај на Земљи; Анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте Оријентише се у простору користећи компас, географску карту и сателитске навигационе системе;	Географска/картографска мрежа. Географска ширина и географска дужина, часовне зоне. Појам карте и њен развој кроз историју. Елементи карте (математички, географски и допунски). Картографски знаци и методе за представљање рељефа на карти. Подела карата према садржају и величини размера. Оријентација у простору и оријентација карте, мерење на карти, сателитски навигациони системи.	-Монолошка метода -Дијалoшка метода -Индивидуална метода -Текст метода -Рад у пару и групи -Усмене и писмене вежбе и провере -Израда речника непознатих појмова, израда табела, мапа ума, филм

<p style="text-align: center;">Становништво</p>	<p>Доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора;</p> <p>Анализира компоненте популационе динамике и њихов утицај на формирање укупних демографских потенцијала на примерима Србије, Европе и света;</p> <p>Анализира различита обележја светског становништва и развија свест о солидарности између припадника различитих социјалних, етничких и културних група;</p>	<p>Основни појмови о становништву:</p> <p>Демографски развитак и извори података о становништву. Број и распоред становништва на Земљи. Природно кретање становништва. Миграције становништва. Структуре становништва: биолошке и друштвено-економске. Савремени демографски процеси у Србији, Европи и свету</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Монолошка метода -Дијалoшка метода -Индивидуална метода -Текст метода -Рад у пару и групи -Усмене и писмене вежбе и провере -Израда речника непознатих појмова -Израда табела -Израда мапа ума - Примена атласа ,карте и глобуса -Филм
<p style="text-align: center;">Насеља</p>	<p>Анализира географски положај насеља;</p> <p>Објашњава континуиране процесе у развоју насеља и даје примере у Србији, Европи и свету;</p> <p>Доводи у везу типове насеља и урбане и руралне процесе са структурама становништва, миграцијама, економским и глобалним појавама и процесима;</p>	<p>- Појам и настанак првих насеља Положај и географски размештај насеља. Величина и функције насеља. Типови насеља. Урбанизација. Град - унутрашња структура и односи са околним простором. Село и рурални процеси.</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Монолошка метода -Дијалoшка метода -Индивидуална метода -Текст метода -Рад у пару и групи -Усмене и писмене вежбе и провере -Израда речника непознатих појмова -Израда табела -Израда мапа ума - Примена атласа ,карте и глобуса -Филм

<p style="text-align: center;">Привреда</p>	<p>уз помоћ географске карте анализира утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привредних делатности;</p> <p>доводи у везу размештај привредних објеката и квалитет животне средине;</p>	<p>Привреда, привредне делатности и сектори привреде.</p> <p>Пољопривреда и географски простор.</p> <p>Индустрија и географски простор.</p> <p>Саобраћај, туризам и географски простор.</p> <p>Ванпривредне делатности.</p> <p>Развијени и неразвијени региони и државе и савремени геоекономски односи у свету.</p> <p>Концепт одрживог развоја.</p>	<p>-Монолошка метода</p> <p>-Дијалошка метода</p> <p>-Индивидуална метода</p> <p>-Текст метода</p> <p>-Рад у пару и групи</p> <p>-Усмене и писмене вежбе и провере</p> <p>-Израда речника непознатих појмова</p> <p>-Израда табела</p> <p>-Израда мапа ума</p> <p>- Примена атласа ,карте и глобуса</p> <p>-Филм</p>
<p style="text-align: center;">Држава и интеграциони процеси</p>	<p>вреднује алтернативе за одрживи развој у својој локалној средини, Србији, Европи и свету;</p> <p>објасни политичко-географску структуру државе;</p> <p>представи процесе који су довели до формирања савремене политичко-географске карте света;</p>	<p>Појам и настанак првих држава.</p> <p>Географски положај државе.</p> <p>Величина и компактност територије државе.</p> <p>Појам и функција државних граница.</p> <p>Главни град.</p> <p>Облик владавине.</p> <p>Политичко-географска карта Европе после Другог светског рата. Политичко-географска карта света после Другог светског рата.</p> <p>Територијални интегритет и спорови.</p> <p>Интеграциони процеси.</p>	<p>-Монолошка метода</p> <p>-Дијалошка метода</p> <p>-Индивидуална метода</p> <p>-Текст метода</p> <p>-Рад у пару и групи</p> <p>-Усмене и писмене вежбе и провере</p> <p>-Израда речника непознатих појмова</p> <p>-Израда табела</p> <p>-Израда мапа ума</p> <p>- Примена атласа ,карте и глобуса</p> <p>-Филм</p>
<p style="text-align: center;">Географске регије</p>	<p>објасни како се издвајају географске регије;</p> <p>илустрира уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе</p>	<p>Географске регије и регионална географија.</p> <p>Положај и границе Европе.</p> <p>Природне карактеристике Европе.</p> <p>Становништво Европе.</p>	<p>-Монолошка метода</p> <p>-Дијалошка метода</p> <p>-Индивидуална метода</p> <p>-Текст метода</p> <p>-Рад у пару и групи</p> <p>-Усмене и писмене вежбе и</p>

	на простору Европе.	Насеља Европе. Привреда Европе. Географске регије Европе.	провере -Израда речника непознатих појмова -Израда табела -Израда мапа ума - Примена атласа ,карте и глобуса -Филм
--	---------------------	---	---

<p>Назив предмета ФИЗИКА</p> <p>Циљ учења Физике јесте упознавање ученика са природним појавана и основним законима природе, стицање основе научне писмености, оспособљавање за уочавање и распознавање физичких појава и активно стицање знања о физичким феноменима кроз истраживање, усвајање основа научног метода и усмеравање према примени физичких закона у свакодневном животу и раду.</p> <p>Разред: шести</p> <p>Фонд часова: 72</p>			
ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ ТЕМА	САДРЖАЈИ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА
По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:			
<ul style="list-style-type: none"> – разликује врсте кретања према облику путање и према промени брзине и одређује средњу брзину; – објашњава узајамно деловање тела у непосредном додиру (промена брзине, правца и смера кретања, 	УВОД У ФИЗИКУ	<p>Физика као природна наука. Физика и математика. Физика и техника. Физика и медицина.</p> <p>Методе истраживања у физици (посматрање, мерење, оглед...).</p> <p>Огледи који илуструју различите физичке појаве (из свакодневног живота).</p> <p><i>Демонстрациони огледи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Како савити млаз воде? – Мехури од сапунице имају облик сфере, зашто? – Када настаје електрично пражњење? 	<ul style="list-style-type: none"> -фронтални -рад у паровима -групни -дијалогска метода - текстуална метода

<p>деформација тела) и узајамно деловање тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично и магнетно деловање);</p> <ul style="list-style-type: none"> – разликује деловање силе Земљине теже од тежине тела; – повезује масу и инерцију, разликује масу и тежину тела, препознаје их у свакодневном животу и решава различите проблемске задатке (проблем ситуације); – демонстрира утицај трења и отпора средине на кретање тела и примењује добре и лоше стране ових појава у свакодневном животу; – демонстрира појаву инерције тела, деформације тела под дејством силе, узајамно деловање наелектрисаних тела и узајамно деловање магнета, притисак чврстих тела и 	<p style="text-align: center;">МЕРЕЊЕ</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Направи дугу. – Опишимо лик предмета у равном и сферном огледалу. <p>Улога мерења у физици и у свакодневном животу (мерење времена, дужине, површине, масе и запремине...).</p> <p>Основне и изведене физичке величине и њихове јединице (префикси микро, мили, кило, мега). Међународни систем мера.</p> <p>Мерила и мерни инструменти (опсег и тачност). Директно и индиректно мерење.</p> <p>Мерење времена, дужине, површине, запремине, масе. Инертност тела. Мерење масе тела вагом.</p> <p>Појам средње вредности мерене величине и грешке мерења при директним мерењима.</p> <p><i>Демонстрациони огледи.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Мерење дужине (метарска трака, лењир), запремине (мензура), времена (часовник, хронометар), масе (вага). – Приказивање неких мерних инструмената (вага, термометри, електрични инструменти). <p>Лабораторијске вежбе</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мерење димензија тела лењиром са милиметарском поделом. 2. Мерење запремине чврстих тела неправилног облика помоћу мензуре. 	<ul style="list-style-type: none"> -рад у групама -индивидуални -рад у паровима -дијалогска метода -илустративно - демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака
	<p style="text-align: center;">КРЕТАЊЕ</p>	<p>Кретање у свакодневном животу. Релативност кретања.</p> <p>Појмови и величине којима се описује кретање (путања, пут, време, брзина, правац и смер кретања). Векторски карактер брзине.</p> <p>Подела кретања према облику путање и брзини тела. Зависност пређеног пута и брзине од времена код равномерног праволинијског</p>	<p>Индивидуални</p> <ul style="list-style-type: none"> -рад у пару -фронтални -дијалогска метода – илустративно - демонстративна метода -графичка метода

<p>течности;</p> <ul style="list-style-type: none"> – разликује преношење силе притиска кроз чврста тела и течности и наводи примере примене (хидраулична преса, кочнице аутомобила, ходање по снегу...); – познаје примену хидростатичког притисака (принцип рада водовода, фонтане); 		<p>кретања. Графички приказ зависности брзине и пређеног пута од времена. Релативна брзина. Променљиво праволинијско кретање. Средња брзина.</p> <p><i>Демонстрациони огледи:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Кретање куглице по Галилејевом жљебу. – Кретање мехура ваздуха (или куглице) кроз вертикално постављену дугу провидну цев са течношћу. <p>Лабораторијска вежба</p> <p>1. Одређивање средње брзине променљивог кретања тела и сталне брзине равномерног кретања помоћу стаклене цеви са мехуром (или куглицом).</p>	<p>-решавање рачунских задатака</p>
<ul style="list-style-type: none"> – изражава физичке величине у одговарајућим мерним јединицама међународног система (SI) и разликује основне и изведене физичке величине, претвара веће јединице у мање и обрнуто (користи префиксе микро, мили, кило, мега); – процењује вредност најмањег подеока код мерних инструмената (односно, тачност мерења); – мери тежину, 	<p>СИЛА</p>	<p>Узајамно деловање два тела у непосредном додиру и последице таквог деловања: покретање, заустављање и промена брзине тела, деформација тела (истезање, сабијање, савијање), трење при кретању тела по хоризонталној подлози и отпор при кретању тела кроз воду и ваздух.</p> <p>Узајамно деловање два тела која нису у непосредном додиру (гравитационо, електрично, магнетно). Сила као мера узајамног деловања два тела, правац и смер деловања. Векторски карактер силе.</p> <p>Закон акције и реакције. Слагање сила истог правца. Закон инерције. Маса тела на основу појма о инертности и о узајамном деловању тела. Маса и тежина као различити појмови.</p> <p>Процена интензитета силе демонстрационим динамометром.</p> <p>Сила Земљине теже. Тежина тела као последица деловања силе Земљине теже.</p> <p><i>Демонстрациони огледи.</i></p>	<p>-фронтални -рад у пару -индивидуални -дијалогска метода - текстуална метода - практични рад -демонстративна метода</p>

<p>дужину, време, запремину и масу и на основу мерених вредности одређује густину и притисак;</p> <ul style="list-style-type: none"> – одређује средњу вредност мерене величине и грешку мерења; – решава квалитативне, квантитативне и графичке задатке (брзина, тежина, густина, притисак чврстих тела и течности...). 		<ul style="list-style-type: none"> – Судари двеју кугли (а) исте величине, истог материјала, (б) различите величине истог материјала, (в) исте величине различитог материјала. – Истежање и сабијање еластичне опруге. Трење при клизању и котрљању. Слободно падање. – Привлачење и одбијање наелектрисаних тела. – Привлачење и одбијање магнета. <p>Лабораторијске вежбе</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мерење еластичне силе при истежању и сабијању опруге. 2. Калибрисање еластичне опруге и мерење тежине тела динамометром. 3. Мерење силе трења при клизању или котрљању тела по равној подлози. 	
	<p>МАСА И ГУСТИНА</p>	<p>Густина тела. Средња густина тела. Одређивање густине чврстих тела. Релативна кретања тела као последица разлике у њиховим густинама. Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине. <i>Демонстрациони огледи.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Течности различитих густина у истом суду - "течни сендвич" – Суво грожђе у газираној води. – Мандарина са кором и без коре у води. <p>Лабораторијске вежбе</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Одређивање густине чврстих тела правилног и неправилног облика. 2. Одређивање густине течности мерењем њене масе и запремине. 	<p>-фронтални -рад у пару -рад у групи -дијалогска метода – илустративно - демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака</p>

	ПРИТИСАК	<p>Притисак чврстих тела. Притисак у мирној течности. Хидростатички притисак. Спојени судови. Атмосферски притисак. Торичелијев оглед. Зависност атмосферског притиска од надморске висине. Барометри, манометри. Преношење спољњег притиска кроз течности и гасове у затвореним судовима. Паскалов закон и његова примена. <i>Демонстрациони огледи.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – Зависност притиска чврстих тела од величине додирне површине и од тежине тела. – Стаклена цев са покретним дном за демонстрацију хидростатичког притиска. – Преношење притиска кроз течност (стаклена цев с мембраном, Херонова боца, спојени судови). – Хидраулична преса (нпр. два медицинска инјекциона шприца различитих попречних пресека спојена силиконским цревом). – Огледи који илуструју разлику притисака ваздуха (како се ваздух може "видети", како свећа може да гори под водом). – Огледи који илуструју деловање атмосферског притиска. <p><i>Лабораторијска вежба</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Одређивање зависности хидростатичког притиска од дубине воде 	<p>-фронтални -рад у пару -рад у групи -дијалогска метода -илустративно - демонстративна метода -практични рад -решавање рачунских задатака</p>
--	-----------------	--	--

Назив предмета: МАТЕМАТИКА			
Циљ:			
Разред: VI			
Годишњи фонд часова: 144			
ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА
<p>-Разуме појам негативних бројева, структуру скупа целих и рационалних бројева, као и појмове супротног броја, реципрочног броја и апсолутне вредности броја</p> <p>-Усвоји основне рачунске операције у скуповима Z и Q, користећи и њихове особине</p> <p>-Чита и саставља разне једноставније изразе са рационалним бројевима и рачуна његову вредност</p> <p>-Решава једноставније једначине и неједначине у скупу рационалних бројева</p> <p>-Разуме процентни начин изражавања и уме да га примењује у практичним задацима</p> <p>-Познаје класификацију троуглова и четвороуглова и зна њихова основна својства</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Цели бројеви 2. Троугао 3. Рационални бројеви 4. Четвороугао 5. Примене рационалних бројева 6. Површина троугла и четвороугла 7. Писмени задаци 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Скупови N и N_0, бројевна полуправа; Негативни бројеви, бројевна права; Скуп целих бројева; Супротни бројеви, апсолутна вредност, упоређивање целих бројева; Сабирање целих бројева, Одузимање целих бројева; Особине сабирања целих бројева, множење целих бројева, дељење целих бројева, изрази са целим бројевима 2. Појам троугла, елементи троугла; Углови троугла, збир углова троугла; Однос између страница и углова троугла; Неједнакост троугла; Једнакокрази и једнакостранични троугао; Конструкције неких углова; Основне конструкције троуглова; Појам подударности троуглова; Ставови подударности; Симетрије и подударност; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Скуп N се проширује до скупа Z, а дидактичка мотивација да се најпре крене са овим скупом је у томе што је то проширење једноставније и што су интерпретације на бројевној правој једноставније. Уз то, треба истаћи значење тих бројева које они имају на разним скалама (термометарској, табли лифта итд.) 2. Проширење до скупа рационалних бројева одвија се на потпуно аналоган начин, као и проширење до скупа целих бројева. Дељење с

<p>-Разуме релацију подударности и њена својства и уме да је примењује</p> <p>-Разуме правила за израчунавање површине троугла и четвороугла у разним практичним задацима</p> <p>-Усваја елементе дедуктивног закључивања, увиђа потребу за доказивањем и уме да изведе неке једноставније доказе</p>		<p>Троугао и круг</p> <p>3. Скуп рационалних бројева, Сабирање и одузимање у скупу Q; Множење рационалних бројева; Својства рачунских операција; Дељење рационалних бројева; Изрази, двојни разломци</p> <p>4. Врсте четвороуглова; Углови четвороугла; Паралелограм; Врсте паралелограма; Конструкције паралелограма; Операције са векторима; Трапез; Средња линија троугла и трапеза; Конструкције трапеза</p> <p>5. Једначине, неједначине; Координатни систем, дужи у координатном систему, приказ података у координатном систему; Приказ зависности међу величинама; Директна пропорционалност, обрнута пропорционалност, примене пропорционалности</p> <p>6. Појам површине, једнаке површи; Мерење површине, површина правоугаоника; Површина паралелограма; Површина троугла, површина трапеза; Четвороуглови са нормалним дијагоналама, површина произвољног четвороугла</p>	<p>уводи као множење реципрочном вредношћу, с тим што једино није изводљива операција дељења са нулом. На крају се систематизују својства карактеристична за овај скуп бројева. Појму процента треба посветити посебну пажњу као начину исказивања клиничких односа који се јављају у свакодневној употреби.</p> <p>3. Дају се дефиниције геометријских фигура исказане истицањем њихових карактеристичних својстава. Уводи се релација подударности троуглова, појам висине, правила о збиру унутрашњих и спољашњих углова, односу између страница и углова. Запазити да се четвороугао разлаже на троуглове преко</p>
---	--	---	---

			<p>дијагонала.</p> <p>4. Површина фигуре се схвата као величина, а полазећи од површине правоугаоника, допуњавањем и разлагањем, изводе се формуле за површину паралелограма, троугла и трапеза.</p>
--	--	--	--

<p>Наставни предмет: БИОЛОГИЈА</p> <p>Циљ: Циљ наставе и учења биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, развије одговоран однос према себи и природи и разумевање значаја биолошке разноврсности и потребе за одрживим развојем.</p> <p>Разред: VI (шести) Годишњи фонд часова: 72</p>			
ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА
ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО	<ul style="list-style-type: none"> – упореди грађу животиња, биљака и бактерија на нивоу ћелија и нивоу организма; – повеже грађу и животне процесе на нивоу ћелије и нивоу организма; – одреди положај органа човека и њихову улогу; – цртежом или моделом 	<p>Грађа живих бића – спољашња и унутрашња.</p> <p>- Грађа људског тела: хијерархијски низ од организма до ћелије.</p> <p>- Једноћелијски организми: бактерија, амеба, ћелија квасца. Удруживање ћелија у колоније. Вишећелијски</p>	<p>-У остваривању наставе потребно је подстицати истраживачки рад ученика основних сличности и разлика спољашње и унутрашње грађе и функционисања различитих живихбића, треба користити школски микроскоп, обрађивати примере из непосредног окружења и водити рачуна да се ученици хумано опходе</p>

<p>ОСНОВА ЖИВОТА</p>	<p>прикаже основне елементе грађе ћелије једноћелијских и вишећелијских организама;</p> <ul style="list-style-type: none"> – користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата; – хумано поступа према организмима које истражује; – групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; – разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени. 	<p>организми – одабрани примери гљива, биљака и животиња.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Основне животне функције на нивоу организма: исхрана, дисање, транспорт и елиминација штетних супстанци, размножавање. - Разлике у грађи биљака, гљива и животиња и начину функционисања, као и сличности и разлике у обављању основних животних процеса. - Откриће ћелије и микроскопа. - Основна грађа ћелије (мембрана, цитоплазма, једро, митохондрије, хлоропласти). - Разлика између бактеријске, и биљне и животињске ћелије. - Ћелијско дисање, стварање енергије, основне чињенице о фотосинтези. 	<p>према живим бићима које истражују</p> <p>-Достизање исхода је могуће кроз различите вежбе и практичне активности ученика као нпр. израда плаката (људско тело, упоредни преглед спољашње грађе: човек, један кичмењак, један бескичмењак, биљка, гљива), квиз (нпр. Чији су зуби?), мерење пулса при мировању и физичкој активности, испитивање тока воде кроз биљку, дисековање цвета, размножавање биљака семеном и пелцером, микроскопирање ћелија квасца/инфузоријума/самостално направљених препарата, употреба едукативних филмова (нпр. Живот у капи воде) итд.</p>
<p>ЖИВОТ У</p>	<ul style="list-style-type: none"> - направи разлику између животне средине, станишта, популације, екосистема и еколошке нише; - размотри односе међу члановима једне популације, као и односе између различитих популација на 	<ul style="list-style-type: none"> - Популација, станиште, екосистем, еколошке нише, адаптације, животне форме, трофички односи – ланци исхране. - Абиотички и биотички фактори. - Значај абиотичких и 	<p>-Знања и искуства ученика стечена у претходном разреду, треба проширити и надоградити појмовима:животна средина, популација, екосистем и еколошка ниша.</p> <p>-Теме се обрађују уз више вежби</p>

<p>ЕКОСИСТЕМУ</p>	<p>конкретним примерима; - илуструје примерима међусобни утицај живих бића и узајамни однос са животном средином; - истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; - идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту; - повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени.</p>	<p>биотичких фактора. - Антропогени фактор и облици загађења. - Угрожавање живих бића и њихова заштита.</p>	<p>теренског типа. -истраживачки и пројектни задаци могу да буду показатељ у којој мери су ученици разумели основне еколошке појмове. Истраживање може да подразумева познат терен, литературу, интернет. Важно је да се обезбеди час за презентовање резултата истраживања, као и да ученици сами процене квалитет и добију повратну информацију од наставника. Акценат треба ставити на односе размножавања када су у питању јединке исте популације и трофичке односе када су у питању јединке различитих популација. -Приликом обраде абиотичких фактора, не треба инсистирати на груписању већ пажњу усмерити на њихов утицај на раст и развиће. -Антропогени фактор треба обрадити кроз различите облике загађења, без улажења у хемијске процесе јер ученици немају потребна знања из ове области -Требало би укључивати ученике у активности за заштиту животне средине, мотивисати их да предлажу акције и да на своје вршњаке делују</p>
--------------------------	---	---	--

			личним примером.
<p>НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - користи лабораторијски прибор и школски микроскоп за израду и посматрање готових и самостално израђених препарата; - хумано поступа према организмима које истражује; - истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; - идентификује примере природне и вештачке селекције у окружењу и у задатом тексту/илустрацији; - повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. - табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени. 	<ul style="list-style-type: none"> - Наследни материјал (ДНК, гени). Телесне и полне ћелије. - Пренос наследног материјала. - Наследне особине (веза између гена и особина, утицај спољашње средине). - Индивидуална варијабилност. - Природна селекција на одабраним примерима. - Вештачка селекција. - Значај гајених биљака и припитомљених животиња за човека. 	<p>-Уводе се нови појмови- ген и ДНК (у једру или ван једра код прокариота), деобе телесних и полних ћелија,количина наследног материјала.</p> <p>-Индивидуалну варијабилност организама у популацији треба повезати са механизмом природне селекције, као еволуционим механизмом који доводи до адаптирања организама на услове животне средине.</p> <p>-Потребно је подстицати ученике да сами пронађу примере о деловању природне селекције. За вештачку селекцију потребно је да ученици сами истраже које су биљке и животиње људи почели припитомљавати у прошлости и због чега.</p> <p>-Природну и вештачку селекцију треба реализовати кроз обраду и табеларно и графичко приказивање неколико различитих примера, са обавезним извођењем закључака. Потребно је ученике подстицати да истражују нове примере индивидуалне варијабилности и резултате прикажу</p>

			одељењу.
ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА	<ul style="list-style-type: none"> – истражи утицај средине на испољавање особина, поштујући принципе научног метода; – повеже еволутивне промене са наследном варијабилношћу и природном селекцијом; – групише организме према особинама које указују на заједничко порекло живота на Земљи; – одреди положај непознате врсте на „дрвету живота“, на основу познавања општих карактеристика једноћелијских и вишећелијских организама; – користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата. – табеларно и графички представи прикупљене податке и изведе одговарајуће закључке; - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени. 	<ul style="list-style-type: none"> - Постанак живота на Земљи (прве ћелије без једра, постанак ћелија са једром и појава вишећелијности). - „Дрво живота“ (заједничко порекло и основни принципи филогеније, сродност и сличност). - Организми без једра. - Организми са једром. - Положај основних група једноћелијских и вишећелијских организама на „дрвету живота“. 	<ul style="list-style-type: none"> -Основна идеја коју ученици треба да усвоје је да су сви организми који данас живе на Земљи потомци заједничког претка, који је био једноћелијски организам без формираног једра -Потребно је обрадити улогу ћелија без једра и ћелија са једром у појави вишећелијности. -При разврставању и груписању живог света, треба користити филогенетски приступ, односно заједничко порекло, принцип сродности и сличности. -Положај основних група једноћелијских и вишећелијских организама на „дрвету живота“ треба да има логички след, који произилази из знања о грађи ћелија.
	<ul style="list-style-type: none"> - одржава личну хигијену и хигијену животног простора у циљу спречавања инфекција; - доведе у везу измењено понашање људи 	<ul style="list-style-type: none"> - Обољења која изазивају, односно преносе бактерије и животиње. - Бактерије и антибиотици. - Путеви преношења 	<ul style="list-style-type: none"> -У овој области акценат је на основним чињеницама о превенцији заразних болести, путевима преношења и спречавању ширења

<p style="text-align: center;">ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ</p>	<p>са коришћењем психоактивних супстанци;</p> <ul style="list-style-type: none"> - збрине површинске озледе коже, укаже прву помоћ у случају убода инсеката, сунчанице и топлотног удара и затражи лекарску помоћ кад процени да је потребна; - повеже узроке нарушавања животне средине са последицама по животну средину и људско здравље и делује личним примером у циљу заштите животне средине; - користи ИКТ и другу опрему у истраживању, обради података и приказу резултата - разматра, у групи, шта и како је учио/учила и где та знања може да примени 	<p>заразних болести.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повреде и прва помоћ: повреде коже, убоди инсеката и других бескичмењака, тровање храном, сунчаница, топлотни удар. - Превенција и понашање у складу са климатским параметрима. <p>Последице болести зависности – алкохолизам</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Посебно треба обратити пажњу на антибиотике -Важан део ове области је упознавање са болестима зависности, нарочито алкохолизмом -Неопходно је подстаћи ученике да сами, уз употребу ИК технологија истражују ову област -Градиво на тему климатских промена обрадити у виду пројекта (радионице, филм и приредба) <p>Препорука је да се за обраду ових појмова повремено доведу стручњаци или одведу ученици у одговарајуће установе</p>
---	---	---	--

Назив предмета: **ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА**

Циљ учења технике и технологије је да ученик развије техничко-технолошку писменост, да изгради одговоран однос према раду и производњи, животном и радном окружењу, коришћењу техничких и технолошких ресурса, стекне бољи увид у сопствена професионална интересовања и поступа предузимљиво и иницијативно

Разред: **VI**

Годишњи фонд часова: 72

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА
ЖИВОТНО И РАДНО ОКРУЖЕЊЕ	<p>-повеже развој грађевинарства и значај урбанизма у побољшању услова живљења;</p> <p>- анализира карактеристике савремене културе становања;</p> <p>- класификује кућне инсталације на основу њихове намене;</p>	<p>Значај и развој грађевинарства.</p> <p>Просторно и урбанистичко планирање.</p> <p>Култура становања у: урбаним и руралним срединама, објектима за индивидуално и колективно становање, распоред просторија, уређење стамбеног простора.</p> <p>Кућне инсталације.</p>	<p>- Фронтални, индивидуални, групни (у пару)</p> <p>- Различитим методама, подстичући истраживачки начин рада, постојеће знање ученика о тежици и технологији проширити користећи различите изворе знања. Развој технике повезивати са историјским епохама и догађајима.</p> <p>-Упознавање подручја човековог рада и производње, занимања и послова у области технике и технологије треба реализовати уз активну улогу ученика и примену одговарајућих медија. Омогућити ученицима да идентификују одређена занимања којима се људи баве и послове који се обављају у оквиру тих занимања као и техничка средства која се при томе користе.</p> <p>- Уз активну улогу ученика и примену мултимедија указивати на правилну употребу и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за коришћење и неисправности техничких апарата у домаћинству.</p>
САОБРАЋАЈ	<p>-класификује врсте саобраћајних објеката према намени;</p> <p>-повезује неопходност изградње прописне инфраструктуре безбедношћу учесника у</p>	<p>Саобраћајни системи.</p> <p>Саобраћајни објекти.</p> <p>Управљање саобраћајном</p>	<p>- Фронтални, индивидуални, групни (у пару)</p> <p>- Различитим методама, подстичући истраживачки начин рада, постојеће знање ученика о тежици и технологији проширити користећи различите изворе знања. Развој технике повезивати са историјским епохама и</p>

	<p>саобраћају;</p> <p>-повезује коришћење информационих технологија у саобраћајним објектима са управљањем и безбедношћу путника и робе;</p> <p>- демоистрира правилно и безбедно понашање и кретање пешака и возача бицикла на саобраћајном полигону и/или уз помоћ рачунарске симулације;</p>	<p>сигнализацијом.</p> <p>Правила безбедног кретања пешака и возача бицикла у јавном саобраћају.</p>	<p>догађајима.</p> <p>-Упознавање подручја човековог рада и производње, занимања и послова у области технике и технологије треба реализовати уз активну улогу ученика и примену одговарајућих медија. Омогућити ученицима да идентификују одређена занимања којима се људи баве и послове који се обављају у оквиру тих занимања као и техничка средства која се при томе користе.</p> <p>- Уз активну улогу ученика и примену мултимедија указивати на правилну употребу и евентуалне последице у случају непридржавања упутстава за коришћење и неисправности техничких апарата у домаћинству.</p> <p>-Фронтални, индивидуални и групни -Ученици треба да се на интересантан и очигледан начин упознају са правилима и прописима кретања пешака и бицикла у јавном саобраћају, начине рагулисања саобраћаја и безбедна кретање од школе до куће.</p> <p>Тежиште ове теме је на:</p> <ul style="list-style-type: none"> • безбедном понашању и преузимању личне одговорности ученика за понашање у саобраћају и • употреба заштитне опреме при вожњи бицикла и других дечијих возила, као и коришћење сигурносних појасева у возилу је најважнији исход који треба постићи. <p>- За реализацију ових наставних садржаја, а за практично увежбавање могу се користити полигони у оквиру школе или саобраћајне</p>
--	---	--	---

			макете које могу урадити ученици на редовним часовима или у раду слободних активности као и коришћењем рачунарске симулације.
ТЕХНИЧКА И ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none"> - скицира просторни изглед грађевинског објекта; - чита и црта грађевински технички цртеж уважавајући фазе изградње грађевинског објекта уз примену одговарајућих правила и симбола; - користи рачунарске апликације за техничко цртање, 3D приказ грађевинског објекта и унутрашње уређење стана уважавајући потребе савремене културе становања; - самостално креира дигиталну презентацију и представља је; 	<p>Приказ грађевинских објеката и техничко цртање у грађевинарству.</p> <p>Техничко цртање помоћу рачунара.</p> <p>Представљање идеја и решења уз коришћење дигиталних презентација.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Фронтални, индивидуални, групни (у пару) - Увезбати изражавање идеје скицом и техничким цртежом. Објаснити како се променом правила (стандарда) израђује технички цртеж. Упознати ученике, кроз практичну примену, са: врстама линија, форматима папира, размером, правилима котирања... - Оспособити ученике и инсистирати на правилном коришћењу прибора за техничко цртање и развоју вештине њиховог коришћења. Потребно је да сваки ученик самостално нацрта једноставан технички цртеж у одређеној размери користећи одговарајуће врсте линија као и елементе котирања. - Примена информационо-комуникационих технологија у техници првенствено се односе на правилно и безбедно коришћење дигиталних уређаја (рачунар, лаптоп, таблет, мобилни телефон, тв, дигитални фотоапарат, веб камера) а потом и на овладавање вештинама обраде дигиталне слике на рачунару у циљу стицања одговарајућих компетенција које се односе на документовање и дизајн. - Вежбати у пару пренос података између рачунара и екстерних уређаја (мобилни телефон, фотоапарат) а да сваки ученик самостално реализује процедуре током рада на рачунару. <p>Реализовати једноставну вежбу уметања</p>

			фотографије у одговарајући програм за обраду текста и уређивање документа. Где год је то могуће, треба користити Интернет претрагу и приступ online ресурсима.
РЕСУРСИ И ПРОИЗВОДЊА	<p>-класификује грађевинске материјале према врсти и својствима и процењује могућности њихове примене;</p> <p>-повезује коришћење грађевинских материјала са утицајем на животну средину;</p> <p>- повезује алате и машине са врстама грађевинских и пољопривредних радова;</p> <p>- реализује активност која указује на важност рециклаже;</p> <p>-образложи на примеру коришћење обновљивих извора енергије и начине њиховог претварања у корисне облике енергије;</p> <p>- правилно и безбедно користи уређаје за загревање и климатизацију простора;</p> <p>-повезује значај извођења топлотне изолације са уштедом енергије;</p> <p>- повезује гране пољопривреде са одређеном врстом производње</p>	<p>Подела, врсте и карактеристике грађевинских материјала.</p> <p>Техничка средства у грађевинарству и пољопривреди. Организација рада у грађевинарству и пољопривреди. Обновљиви извори енергије и мере за рационално и безбедно коришћење топлотне енергије.</p> <p>Рециклажа материјала у грађевинарству и пољопривреди и заштита животне средине</p> <p>Моделовање машина и уређаја у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије</p>	<p>- Фронтални, индивидуални, групни</p> <p>- Надограђујући се на ранија знања ученика, упознати их са појмом природних ресурса на Земљи и са значајем њиховог очувања. Тежиште ове теме је на енергији и материјалима.</p> <p>- Назначити основне изворе енергије као важан ресурс за живот људи, технолошке процесе и производњу без улажења у детаље. Упознати ученике са начином коришћења и претварања у неке корисне облике њима већ познатих извора енергије воде, ветра и Сунца.</p> <p>- Други важан ресурс су материјали. Упознати ученике са појмом и поделом материјала (природни, вештачки). Врсте и својства материјала (физичка, хемијска и механичка): дрво, папир, текстил, кожа објаснити на елементарном нивоу. Начин обраде материјала (принципи деловања алата за механичку обраду материјала, испитивање материјала). Припрема за обраду. Приказати правилно коришћење алата за ручну обраду материјала, извођење операција и заштита на раду: обележавање, сечење, завршна обрада (бушење, равнање, брушење). Избор материјала, операција и алата и редоследа њихове примене. Рециклажа материјала и заштита животне средине. Поступно увођење ученика у рад са алатом обезбеђује да обрада материјала постаје средство креативног изражавања, а не циљ у настави технике и</p>

	<p>хране;</p> <p>-описује занимања у области грађевинарства, пољопривреде, производње и прераде хране;</p>		<p>технологије.</p> <p>-Упознавати ученике са професијама из овеобласти.</p> <p>- На крају ове области, ученици треба да направе план израде и самостално израде најмање три једноставна модела</p> <p>Програм се реализује у форми предавања (теоретска настава) и вежби.</p>
<p>КОНСТРУКТОРСКО МОДЕЛОВАЊЕ</p>	<p>- изради модел грађевинске машине или пољопривредне машине уз примену мера заштите на раду;</p> <p>- самостално/ тимски врши избор макете -модела грађевинског објекта и образлажи избор;</p> <p>- самостално проналази информације о условима, потребама и начину реализације макете - модела користећи ИКТ;</p> <p>-креира планску документацију (листу материјала, редослед операција, процену трошкова) користећи програм за обраду текста;</p>	<p>Израда техничке документације.</p> <p>Израда макете/ модела у грађевинарству, пољопривреди или модела који користи обновљиве изворе енергије.</p> <p>Представљање идеје, поступка израде и решења производа.</p> <p>Одређивање тржишне вредности производа укључујући и оквирну процену трошкова.</p> <p>Представљање производа и креирање дигиталие презентације.</p>	<p>- Пројекте реализовати у паровима или малим групама.</p> <p>- У овом делу програма ученици реализују заједничке пројекте примењујући претходно стечена знања и вештине.</p> <p>Ученици се сами опредељују за одређену активност у оквиру групе. Пружа им се могућност да реализују своју идеју. Ученици самостално истражују информације за пројектни задатак користећи информационо-комуникационе технологије, налазе решење, формирају идеју, израђују техничку документацију, планирају и реализују сопствени производ. Користити материјале и технологије које су ученици упознали у претходној области. Ученици самостално врше мерење и обележавање. Ученици раде у пару, чиме развијају способност сарадње и социјалних вештина. По завршетку, ученици самостално представљају производ/модел, усмено образлажући ток реализације, процењујући оствареност резултата и предлог унапређења. Тежиште оваквог рада није на квалитету коначног продукта већ на процесу</p>

	<p>-припрема и организује радно окружење одређујући одговарајуће алате, машине и опрему у складу са захтевима посла и материјалом који се обрађује;</p> <p>- израђује макету /модел поштујући принципе економичног искоришћења материјала и рационалног одабира алата и машина примењујући и процедуре у складу са принципима безбедности на раду;</p> <p>-учествује у успостављању критеријума за вредновање, процењује свој рад и рад других и предлаже унапређења постојеће макете/ модела;</p> <p>- одреди реалну вредност израђене макете/модела укључујући и оквирну процену трошкова.</p>		<p>који има своје кораке и на сарадничким односима у раду у групи. Ученицима јасно треба указати да се и на неуспелим продукцима може много научити ако се схвати где су грешке направљене. Дискутовати са ученицима и о цени понуђених решења. Нагласити важност доброг планирања буџета потребног за његову реализацију као и негативних последица лоших прорачуна. На тај начин ученике полако оспособљавати да размишљају предузетнички и развијати им основне компетенције везане за финансијску писменост.</p>
--	--	--	--

Назив предмета: **ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО**

Циљ учења *информатике и рачунарства* је оспособљавање ученика за управљање информацијама, безбедну комуникацију у дигиталном окружењу, креирање дигиталних садржаја и рачунарских програма за решавање

различитих проблема у друштву које се развојем дигиталних технологија брзо мења.

Разред: VI

Годишњи фонд часова: 36

ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА
ИКТ	<ul style="list-style-type: none">– правилно користи ИКТ уређаје;– креира, уређује и структурира дигиталне садржаје који садрже табеле у програму за рад са текстом и програму за рад са мултимедијалним презентацијама;– креира и обрађује дигиталну слику;– самостално снима и врши основну обраду аудио и видео записа;– уређује мултимедијалну презентацију која садржи видео и аудио садржаје;– чува и организује податке локално и у облаку;	<p>Дигитални уређаји и кориснички програми.</p> <p>Управљање дигиталним документима.</p> <p>Рад са сликама.</p> <p>Рад са текстом.</p> <p>Рад са мултимедијалним презентацијама које садрже видео и аудио садржаје.</p>	<p>На почетку теме ученике упознати са циљевима и исходима наставе односно учења, планом рада и начинима оцењивања.</p> <p>Облици наставе</p> <p>Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none">• теоријске основе у кратким цртама, кроз упутства за реализацију задатака, објашњења основних појмова, концепата, стратегија у циљу развијања поступности, препознавања и установљавања личних стратегија учења код ученика
ДИГИТАЛНА ПИСМЕНОСТ	<ul style="list-style-type: none">– одговорно и правилно користи ИКТ уређаје у мрежном окружењу;– разликује основне интернет сервисе;– примењује поступке и правила за безбедно понашање и представљање на мрежи;– приступа Интернету, самостално претражује, проналази и процењује информације и преузима их на свој уређај поштујући ауторска права;– објасни поступак заштите дигиталног производа/садржаја одговарајућом СС лиценцом;	<p>Употреба ИКТ уређаја на одговоран и сигуран начин у мрежном окружењу.</p> <p>Интернет сервиси.</p> <p>Правила безбедног рада на Интернету.</p> <p>Претраживање Интернета, одабир резултата и преузимање садржаја.</p> <p>Заштита приватности личних података и ауторских</p>	

		права.	<ul style="list-style-type: none"> ● практичан рад у групама или индивидуално, индивидуализација је неопходна код конкретног задатка за проверу остварености исхода
РАЧУНАРСТВО	<ul style="list-style-type: none"> – објасни поступак прикупљања података путем онлајн упитника; – креира једноставан програм у текстуалном програмском језику; – користи математичке изразе за израчунавања у једноставним програмима; – објасни и примени одговарајућу програмску структуру (наредбе доделе, гранања, петље); – користи у оквиру програма нумеричке, текстуалне и једнодимензионе низовске вредности; – разложи сложени проблем на једноставније функционалне целине (потпрограме); – проналази и отклања грешке у програму; – сарађује са осталим члановима групе у одабиру теме, прикупљању и обради материјала, представљању пројектних резултата и закључака; – користи могућности које пружају рачунарске мреже у сфери комуникације и сарадње; – креира, објављује и представља дигиталне садржаје користећи расположиве алате; – вреднује процес и резултате пројектних активности. 	<p>Основе изабраног програмског језика.</p> <p>Основне аритметичке операције.</p> <p>Уграђене функције.</p> <p>Ниске (стрингови).</p> <p>Структуре података.</p> <p>Гранање.</p> <p>Понављање.</p> <p>Основни алгоритми.</p>	<p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Часови се реализују у кабинету за информатику-дигиталној учионици <p><u>Препоруке за реализацију наставе</u> Опште препоруке за реализацију дате су у документу “Опште препоруке за наставу Информатике и рачунарства у основној школи”</p> <p>Узети у обзир предзнање са којим ученици долазе у пети разред и при томе бирати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - за примере из свакодневног живота изабрати проблеме који симулирају ситуације и проблеме из предмета које изучавају у школи или
ПРОЈЕКТНИ ЗАДАТАК		<p>Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења.</p> <p>Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима.</p> <p>Вредновање резултата пројектног задатка.</p>	

			<p>реалних ситуација из живота</p> <p>- едукативне игре за развијање алгоритамског начина мишљења.</p> <p>-Решења логичких задатака анализирати, тестирати и нагласити значај исправљања грешака приликом израде задатка.</p>
--	--	--	---

ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ И СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

Назив предмета:	ЦРТАЊЕ, СЛИКАЊЕ И ВАЈАЊЕ		
Циљ:	<ul style="list-style-type: none"> - развијање способности ученика за опажање квалитета свих ликовних елемената: линија, облика, боја; - стварање услова да ученици на часовима у процесу реализације садржаја користе различите технике и средства и да упознају њихова визуелна и ликовна својства; - развој способности ученика за визуелно памћење и повезивање опажених информација као основе за увођење у визуелно мишљење; - развијање осетљивости за ликовне и визуелне вредности, које се стичу у настави, а примењују у раду и животу; - развијање моторичких способности ученика и навике за лепо писање; - подстицање интересовања и стварање потребе код ученика за посећивањем музеја, изложби, као и за чување културних добара и естетског изгледа средине у којој ученици живе и раде; - стварање услова да се упознавањем ликовних уметности боље разумеју природне законитости и друштвене појаве; - омогућавање разумевања и позитивног емоционалног става према вредностима израженим и у делима различитих подручја уметности; - развијање способности за препознавање основних својстава традиционалне, модерне и савремене уметности. 		
Разред:	VI (шести)		
Годишњи фонд часова:	36		
ОБЛАСТ/ТЕМА	ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	САДРЖАЈ	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА
Цртање	<ul style="list-style-type: none"> – користи различите врсте линија; – пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте линија; 	САДРЖАЈ - тачка, линија и смер (3)	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА - објашњавање, дискусија,

	<ul style="list-style-type: none"> – гради линије различитих вредности комбинујући материјал, угао и притисак прибора/материјала; – користи одабране садржаје као подстицај за стварање оригиналних цртежа; – разматра, у групи, како је учио/ла о изражајним својствима линија и где се та знања примењују; – црта разноврсним прибором и материјалом изражавајући замисли, машту, утиске и памћење опаженог; -скаже своје мишљење о томе како је развој цивилизације утицао на развој уметности 	<ul style="list-style-type: none"> - слободан ритам маса и волумена, бојених мрља, линија, светлина (2) - компоновање основних тродимензионалних облика (3) - компоновање више ритмичких целина у простору (употребни предмети) (3) - естетско процењивање (1) 	<p>дијалог, демонстрација</p> <ul style="list-style-type: none"> - показивање основних цртачких техника - објашњавање и упознавање са основним ликовним елементима - индивидуални рад и рад у групама - коректуре и естетске анализе (заједно са ученицима) - рад по природи (моделу) - посете културним институцијама (музеји, галерије)
Сликање	<ul style="list-style-type: none"> – опише боје које уочава у природи, окружењу и уметничким делима – пореди утисак који на њега/њу остављају различите врсте боја – користи изражајна својства боја у ликовном раду и свакодневном животу – користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад - изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником 	<ul style="list-style-type: none"> - хроматски и ахроматски скуп (2) - интензивне (јарке, чисте) боје и боје ослабљеног интензитета (замућене боје) (2) - топле и хладне боје (2) - визуелно споразумевање (3) - пантомима,говор тела (1) - амбијент- сценски простор (1) - амбијент- сценски простор (1) - ест. анализа (1) 	<ul style="list-style-type: none"> - објашњавање, разговор - демонстрирање осн.сликарских техника - показивање репродукција познатих сликара (чисте и замућене боје) - креирање вежби и њихова примена - коректуре и ест. анализе - рад по природи и рад из маште - посета позоришту
Вајање	<ul style="list-style-type: none"> – обликује, самостално, или у сарадњи са другима, уметничке или употребне предмете од вајарског материјала или материјала за рециклажу – - користи одабране информације као подстицај за стваралачки рад 	<ul style="list-style-type: none"> - тактилне вредности површина и облика (2) - чврста и мека форма (2) - моделовање геометријских и неправилних форми (2) -конвексна и конкавна форма (2) -односи маса и волумена (2) 	<ul style="list-style-type: none"> - кроз разговор и објашњавање упознавање ученика са основним вајарским материјалима и техникама - репродукције 2д и 3д уметничких дела и уочавање разлика

	<ul style="list-style-type: none">- изрази своје замисли и позитивне поруке одабраном ликовном техником	<ul style="list-style-type: none">-естетска анализа (2	<ul style="list-style-type: none">- демонстрација рада у појединим материјалима- глина, глинамол...- индивидуални, рад у пару и групи са ученицима- рад по природи- коректура и естетска анализа
--	---	--	---